

ταιρισμός και ἡ ἀλληλοβοήθεια ἡ εἰς πᾶν βῆμα ἀπαντῶσα παρὰ τῷ νεωτέρῳ Ἑλληνι ὑπῆρξαν οἱ πρῶτιστοι παράγοντες τῆς προαγωγῆς τοῦ ἐμπορίου.

Οὕτως ἐμορφώθησαν αἱ συντεχνίαι κατὰ τὸ βυζαντινὸν σύστημα, ἐκάστη τῶν ὁποίων ἀπετέλει σωματεῖον ἀποτελούμενον ἐκ τῶν μαστόρων (μαϊστόρων *magistrus*) καὶ ἔχον πρόεδρον τὸν πρωτοματτορα καλούμενον. Ἐκάστη τῶν συντεχνιῶν τούτων εἶχεν ἰδιαιτέρον ταμεῖον ἐλεημοσυνῶν (*caisse d'épargnes*) εἰς ὃ ἕκαστον μέλος τῆς συντεχνίας ὥφειλε νὰ συνεισφέρει ἀναλόγως τῆς περιουσίας αὐτοῦ· τὰ δὲ χρήματα ταῦτα ἐχρησίμευον εἰς τὴν οἰκοδόμησιν ναῶν, σύσταςιν ἢ συντήρησιν σχολείων καὶ εἰς διάφορα φιλανθρωπικὰ ἔργα. Ἐκ τῶν συντεχνιῶν τούτων ἡ πλεῖονα ἀποκτήσασα πλοῦτον καὶ πλεῖονα ἀγαθοεργήματα διαπραξαμένη εἶναι ἡ τῶν γουναράδων, πλεῖστοι δὲ ναοί, σχολαὶ καὶ διάφορα φιλανθρωπικὰ καταστήματα φέρουσι τὸ ὄνομα αὐτῶν ὡς θεμελιωτῶν. Ἰδίᾳ δ' ἐν τῇ πρωτευούσῃ ἀνεπτύχθη ἡ ἐπιρροὴ αὐτῶν καὶ ὑπὸ τὸν τίτλον ἀρχοῦτες, ἀναμιγνύμενοι εἰς τὰ δημόσια, ἀνεβίβαζον καὶ κατεβίβαζον πατριάρχας καὶ ὑπερήσπιζον αὐτοὺς πολλάκις ὡς αἰετὸν ἦγοντο ἐνώπιον τῶν δικαστηρίων. Ἐκτὸς δὲ τούτων καὶ ἄλλοι πλουτίσαντες, διὰ φιλάνθρωπα ἔργα ἐχρήσαντο τῷ πλούτῳ αὐτῶν ὡς ὁ περίφημος Σταυράκογλου, ὅστις γενόμενος ὑπὲρ πλοῦτος διὰ τοῦ μονοπωλείου τοῦ ταμβάκου, διέπραξε πλεῖστα ἀγαθοεργήματα καὶ ἰδίαις δαπάναις ἔκτισε τὸ ἐν Γαλατᾷ Γραϊκικὸν νοσοκομεῖον.

Ἡ συνθήκη τοῦ Κιουτσούκ Καϊναρδζί ἔδωκε νέαν ὥθησιν εἰς τὴν ἑλληνικὴν βιομηχανίαν ἀπαλλάξασα τοὺς χωρικοὺς ἀπὸ τὰ ἀφόρητα βάρη τῆς φορολογίας, ἰδίᾳ κατὰ τὸν ρωσσοτουρκικὸν πόλεμον ὅτε καθὰ παρατηρεῖ ὁ διαπρεπὴς γερμανὸς ἱστορικός Μένδελσν Βαρθόλδη (1) αἱ κατὰ τὸν ρωσσοτουρκικὸν πόλεμον καὶ τὴν τῶν Ἀλβανῶν καταστροφὴν ἐπιζήσαν-

(1) Ἴδε τῆς Ἑλλ. μετaphράσεως ὑπὸ Ἀγγ. Βλάχου τῆς Νεοελληνικῆς αὐτοῦ ἱστορίας Τομ. Α. Σελ. 88.